No. 82. DINGSDAG 13 JULIJ. 1858.

VIJF EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30 buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe,

Brengt ter kennis van 't algemeen, dat de **handelsprijzen** der GRANEN, LEVENSMIDDELEN en andere voorwerpen, aangevoerd op de weekmarkten in deze Provincie, gedurende de tweede helft der maand Junij l.l., hebben bedragen, als volgt:

BENAMING DER VOORTBRENGSELEN.	MAAT EN GEWIGT.	ASSEN.				COEVORDEN.				HOOGEVEEN.				MEPPEL.			
		Laagste		Hoogste		Laagste		Hoogste		Laagste		Hoogste		Laagste		Hoogste	
Rogge, winter	mud					6	60	7	10					6	25	7	15
» zomer	»	6	25	7	00					6	90	7	10				
Boekweit, zand	»	0	00	0	00		00	0	00	0	00	0	00	6	75	7	10
» veen	»	6	20	7	80	6	50	6	90	6	50	7	00	7	00	7	75
Aardappelen, vroege	»													0	00	0	00
» late	»													1	15	2	40
» ruige witte	»	1	50	2	25												
» roode Venlosche	»	0	00	0	00												
Hooi	500 Ned. pd.	00	00	0													
Stroo	»	12	00	14	00												
Eijeren, kippen	100 stuks	2	12½	2	50	1	70	1	70								
» eenden	»					0	00	0									
Boter, gras	Ned. pond	0	70	0	90		80	1	00	0	60	0	65	0	86	1	10
» hooi	»	0	00	0	00	0	00	0	00	0	00	0	00	0		0	

Op de weekmarkten te SMILDE was niets aangebragt.

ROGGE f 0.00 a 0.00 BOEKWEIT (Zand) f 0.00 a 0.00. (Veen) f 0.00 a 0.00. AARDAPPELEN (Late) f 0.00 a 0.00. (Roode Venloschen) f 0.00 a 0.00. (Ruige Witten) f 0,00 a 0,00. HOOIBOTER per Ned. pd. f 0,00 a 0,00. EIJEREN (Kippen) f 0.00 a 0.00.

Assen, 7 Julij 1858.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

Bij deze Courant wordt een Bijblad gratis uitgegeven.

OVERZIGT
der belangrijkste Gebeurtenissen.

13 Julij.

Koningin *Victoria* gaat naar Cherburg! dat blijft het groote nieuws van den dag, en men voegt er bij, dat Graaf *de Persigny*, de boezemvriend van Keizer *Napoleon*, naar Londen is vertrokken, alleen om de Koningin het programma der feestelijkheden te Cherburg aan te bieden.

Algemeen beschouwt men het bezoek van Koningin *Victoria* te Cherburg als een vredelievend teeken, en ook wij kunnen er het tegenovergestelde niet in zien, maar moeten toch bekennen, dat de waarborg, door zulk eene visite aan den vrede der wereld te geven, in ons oog niet bijzonder groot is, vooral niet omdat de gekroonde Hoofden alleen niet over oorlog en vrede beslissen. Vechten, uitsluitend voor bon plaisir van een Monarch, dat doet geen Volk meer, maar zich laten beleedigen, omdat een Vorst uit persoonlijke consideratien dit van zijn gekroonden Broeder verdraagt, dat duldt ook geen Volk, 't welk nationale eer heeft.

Opmerkelijk echter blijft de ontmoeting van Frankrijks Keizer met Engelands Koningin, de geweldige op het Land en de geweldigste op zee, en wij zeggen gaarne met het geachte *Journal des Debats*:

„Koningin *Victoria* komt te Cherburg. Dit is in ons oog eene goede tijding; want zij maakt een einde aan de ongerustheid, welke sedert eenigen tijd door de taal van een zeker aantal dagbladen verwekt was. Ongelukkig had die onverstandige ongerustheid zich buiten de grenzen van ons Land verspreid, en niet zelden hoorde men onze naburen van eene vredebreuk met Frankrijk spreken als van eene jammerlijke maar ophanden zijnde gebeurlijkheid. Zekere dagbladen gaven met een voorkomen van gezag te kennen dat Frankrijk het bondgenootschap met Engeland eenen drukkenden last vond; dat het, te regt of ten onregte, daaraan gaarne een einde zou willen maken, en dat die verbintenis alleen door den vasten wil van het Fransche Gouvernement in stand gehouden werd; dit werd door die dagbladen zoo dikwerf herhaald, dat meer dan één verlicht Engelschman het ten laatste geloofde zonder het te begrijpen, en het zich getroostte. Voorzeker, als Frankrijks eer of belangen ernstig gevaar liepen, zou het ze even krachtig tegen Engeland verdedigen als tegen eenige andere Mogendheid, en het aandenken aan den verschrikkelijken strijd, die zoo lang tusschen de twee Landen is gevoerd, zou Frankrijk ongetwijfeld tot ongemeene krachtsinspanning aansporen. Maar dit is eene natuurlijke en loffelijke gezindheid; het is geheel iets anders dan dat dwaze verlangen naar eene vredebreuk zonder reden, dan die blinde en onregtvaardige haat, dien zekere dagbladen maar al te dikwerf goedvinden aan de Fransche Natie toe te schrijven, haar karakter misvormende en onregt aandoende. Wij erkennen dat er onder ons eenige lieden zijn die zich wegens hunne afkomst of aristokratische inbeeldingen verpligt achten, om zich de door de Engelschen in vroegere eeuwen bij Crècy, Poitiers en Azincourt aan onze legers toegebragte nederlagen levendiger aan te trekken dan het overige van onze Natie, en om eenen onmatig grooten lust tot uitwisschi g daarvan te betuigen. Ook hebben wij onder ons eenige ijverige Katholieken, naar wier oordeel het een van onze eerste pligten is, het Protestantsche Engeland den oorlog aan te doen. Maar die buitensporige begrippen zijn geheel vreemd aan onze Natie, welke dan toch regt heeft om in eene zaak van zoo veel gewigt haren smaak te volgen; zij zou betere gronden moeten hebben om eene vredebreuk met Engeland anders te beschouwen dan als eene feil en eene ramp. Doch die ramp schijnt nu zoo ver van ons verwijderd te zijn als ooit, en de komst van koningin *Victoria* te Cherburg bewijst, dat de beide Gouvernementen even zeer wenschen het bondgenootschap in stand te houden en naauwer te maken, welks losmaking noodlottige gevolgen voor alle beschaafde Volken zou hebben."

Koningin *Victoria* blijft slechts één dag te Cherburg, omdat zij op 10 Augustus te Keulen moet zijn. Haar Duitsch reisplan was reeds opgemaakt, toen *Napoleon* met zijn verzoek kwam en — die 't eerst komt, het eerst maalt.

De *Times*, die onlangs op zijn papieren oorlogspaard gezeten, Britsch-Indie inspecteerde en zeide: „de opstand is gefnuikt!" behandelt nu de vraag: „wat te doen met de ontwapende Cipayers, die in Engelsche soldij staan en die 20.000 koppen tellen? Zij eten goed en moeten nog beter opgepast worden dan de 70.000 hunner broeders, die gewapend zijn, en hij antwoordt: „Men zende hen naar het eiland Mauritius of naar de Kaap. In allen gevalle zorge men er voor, dat zij die eten ook werken en werk is er op Mauritius en aan de Kaap. Gaat het hen daar goed, dan kunnen wij later de 70,000 Cipayers, die nu nog onder de wapenen staan, ook derwaarts transporteren."

Hoe welkom zullen zij er zijn!

Maar dit bekommert den *Times* niet.

Denemarken, dat steeds door Duitschland wordt geplaagd, om de wille der Hertogdommen, beleeft als gevolg daarvan eene Minister-crisis. Die netelige kwestie gaf aanleiding tot zeer hevige discussien in onderscheidene kabinetsraden en eindigde voorhands met de aftreding van den Minister van Finantien.

Hij zal wel navolgers vinden.

Naar men verzekert, heeft de meerderheid der Ministers besloten, om aan de Duitsche Bondsvergadering te vragen: „gij wilt verandering in de Constitutie der Hertogdommen? Nu dan — welke?"

Er zijn die reeds antwoorden: „gij kent die immers wel! uwe vraag is een huismiddeltje om aan de praat te blijven, in de hoop dat er iets in Europa gebeure, dat u van de Duitsche nachtmerrie, uit Frankfort komende, verlosse."

Onder de geruchten van den dag verdient vooral de aandacht de toeleg, aan Saksen toegeschreven, om namelijk de pers in Duitschland onder meer toezigt te stellen en daartoe te Frankfort een centraal bureau op te rigten, alsmede een dagblad uit te geven, dat zich geheel wijdt aan Bonds-zaken en aan het mededeelen van Bondsbesluiten. Zulk een voorstel is vroeger reeds gedaan, maar verwierf Pruissens goedkeuring niet. Nu echter schijnt Saksen, (ondersteund door Oostenrijk) hoop te hebben, op de aanneming van de bewuste voorstellen. 't Is mogelijk, dat het zich niet bedriegt, maar zonder strijd zal het de overwinning niet behalen.

O'Donnell schijnt het plan te hebben, om zich nu eens ter dege vast te zetten op den President-Minister-stoel en hij heeft gelijk. Die de moeite neemt, om eene portefeuille aan te nemen, moet er ook niet tegen opzien, om haar goed vast te houden, want die haar 's morgens ontvangt en 's avonds gedwongen afgeeft, wordt hartelijk uitgelagchen. Hij mag echter wel waakzaam zijn, want, onze lezers weten het, Spanje heeft zeven en negentig Generaals, die zich allen verbeelden verstand genoeg te hebben om Minister te zijn, en die, wat meer zegt, ook grooten lust hebben aan eene portefeuille. *O'Donnell* weet dat en daarom heeft hij dezer dagen al de generaals, meest non-actief en te Madrid woonachtig, bij zich verzocht en hen medegedeeld, zeer beleefd natuurlijk! dat zij, die zich aan dit Ministerie vijandig toonden, onmiddellijk de hoofdstad zouden moeten verlaten en vertrekken naar eene plaats hun aan te wijzen. Dit was geene verkwikkelijke boodschap, maar zeggen en doen is twee, vooral in Spanje. Op dit oogenblik niet, lezers, althans *O'Donnell*, om te toonen dat hij niet gekscheerde, zeide tegen Generaal *Ortega*, die zich onder zijne toehoorders bevond, dat hij onverwijld zijne koffers pakken en zich vestigen moest te Carogna — tot nader order.

„Tot nader order", mompelde de krijgsman voorzeker, toen hij heenging: „ik vertrek dadelijk en gij welligt spoedig."

O'Donnell durft, zult gij wel zeggen en een regeringspersoon moet ook durven met verstand. Die gezag heeft en 't niet uitoefent, is al spoedig een speelbal van stoutmoedigen en dwazen. Maar *O'Donnell* deed nog meer en dit verried meer moed.

Luister:

In Spanje is de eerste vraag, als een Minister optreedt, wat zegt Rome? Dat is wel akelig voor een vrij land: maar het is toch waar. En wat zeide Rome, zuster *Petrocinia*, de Aartsbisschop van Toledo? etc.

Zij waren gezamenlijk onthutst en vertoornd, toen dit Ministerie optrad en onmiddelijk trachtte men bij de Koningin te bewerken, dat deze die maatregelen, door de Kerk afgekeurd, niet met hare goedkeuring zou bekrachtigen.

O'Donnell merkte dit al spoedig en even als hij de generaals verzocht te spreken, zoo liet hij ook beleefdelijk de R.-Catholieke kerkvoogden uitnoodigen. Zij verschenen.

Wie wist, of de Maarschalk ook bekeerd was! De Aartsbisschop van Toledo, die 't liefst te Madrid is, om er te heerschen over het hart der Vorstin en door haar over 't land, was de eerste in het salon des Ministers en hoorde zich, na de gebruikelijke pligtplegingen toevoegen: „gij moet, zoo spoedig maar eenigzins mogelijk is, maar in uwe bisschoppelijke stad, het roemrijke Toledo, resideren. Dit is welligt ook beter voor de zielszorg uwer kudde."

Of hij spoedig gaan zal?

Wij zullen zien — zeker is het, dat hij nog in de stad was, als Generaal *Ortega* reeds zijne nieuwe standplaats innam.

Een Aartsbisschop heeft veel omslag en altijd veel te zeggen en te beredderen, eer hij verlaat wat hij lief en waar hij 't goed heeft.

Daarna kwam de Patriarch van Indie en dezen werd herinnerd, dat hem binnen een paar dagen bevel zou worden beteekend, om naar Oviedo in Asturie te vertrekken en toen na hem de Aartsbisschop *Claret* voor het aangezigt van den Minister stond, hoorde hij als zeer onpleizierig nieuws, dat hij als biechtvader der Koningin spoedig, zou worden afgelost door den Kardinaal-Aartsbisschop van Sevilla.

Dat is durven, want *ODonnell* weet, hoe menigeen viel, omdat hem de voet werd dwars gezet door de geestelijkheid — hij weet, langs welke wegen de geestelijkheid weet te spreken en welke middelen zij heeft, om zich te doen gehoorzamen, 't zij door belofte van groot begeerlijk loon, 't zij door bedreiging van groot kwaad.

En toch — hij heeft gelijk, als hij niet door Rome wil regeren en dus onder Rome staan. Met eene halve gehoorzaamheid, met een half meesterschap is de ultramontaansche partij niet gediend. Zij wil alles bezitten, of werpt alles van zich af — als het tijd is.

N. Amerika en Mexico leven in onmin.

In Mexico nam men Amerikaansch goed in beslag, en de Amerikaansche gezant vroeg dientengevolge zijn paspoort.

De versterking van Antwerpen is eene zaak, die in Belgie veel geschrijf veroorzaakt, om een handels- en geld-belang, en buitenlands druk wordt besproken uit een politiek oogpunt.

Zie hier een hoogst belangrijk artikel daarover, genomen uit een Fransch dagblad, dat onder hoogen invloed wordt geschreven:

„Zou beredeneerde achterdocht Belgie aandrijven de voorgenomene uitlegging der stad Antwerpen te doen dienen als eene gelegenheid, om die stad tot een onneembaar bolwerk tegen aanvallen van onzen kant, tot een nieuw Ehrenbreitstein aan de Schelde, te maken? Dat kunnen wij niet gelooven; de mannen, die thans in Belgie het bewind voeren, zijn te verstandig om zich in te beelden, dat, wanneer het tot oorlog kwam, eene citadel, welke ook, een Fransch leger zou kunnen tegenhouden, indien zij zelve niet door een leger van aanmerkelijke sterkte wierp geschraagd; en dit leger zou noodwendig een buitenlandsch leger moeten zijn.

„De Belgische bewindslieden hebben te veel gevoel van eigenwaarde, om zich als slaafsche werktuigen voor de

staatkunde van een ander Land te laten gebruiken, en te veel gehechtheid aan liberale begrippen, om zich aan heerschzuchtige en voor de vrijheid nadeelige plannen aan te sluiten. Zekerlijk beschouwen zij de versterking van Antwerpen als een artikel van weelde, hetwelk zij ten koste van 25 millioen francs aan den volkstrots willen schenken. Het is alleen de vraag, of de volkstrots niet zal schade lijden, in plaats van te worden gebaat, door het bezit van een artikel van weelde, hetwelk in zekere gevallen een werktuig voor vreemde handen zou worden. Belgie dient wel te weten wat het doet: wordt het plan zijner Regering uitgevoerd, dan verkrijgt het eene bondsvesting, en in geval van oorlog zou het daarin een garnizoen van buitenlandsche troepen moeten opnemen.

„Hoe ver deze gebeurlijkheid ook verwijderd is, zij schijnt ons zoo bedenkelijk voor Belgie's belangen en voor de integriteit van zijn grondgebied, dat wij bezwaarlijk begrijpen, hoe zulk een plan heeft kunnen opkomen in ver lichte en denkende hoofden als die waaruit het Belgische Ministerie bestaat. Het staat niet aan ons, den sluijer op te heffen welke dat geheim aan ons oog onttrekt, maar wij mogen niet nalaten het Belgische Gouvernement zelf opmerkzaam te maken op de gevaren en vernederingen, die het zonder opzet zijn land berokkent. Tot nog toe hadden wij eenigen grond om te denken dat, indien de vrede in Europa gestoord wierd, Frankrijk in Belgie meer toegenegenheid zou vinden dan Oostenrijk. Wij zien geene sporen van de Oostenrijksche heerschappij op de oevers der Schelde meer; maar wat geweest is, kan zijn, en welligt is er soms aan een *noordelijk Lombardije* gedacht, hoewel dit droombeeld thans moeijelijk te verwezenlijken zou zijn.

„Er laten zich omstandigheden denken, waarin Engeland zich tegen de verwezenlijking van dat denkbeeld niet zou verzetten. Eene goede zijde van Engelands liberale begrippen is, dat zij zich lijdelijk naar den loop der gebeurtenissen en naar de wisseling zijner belangen plooijen. Gisteren verhief het zijne stem tegen Oostenrijks dwingelandij, en dreigde het dat Rijk in deszelfs Italiaansche bezittingen te verontrusten; thans zou het de hand leenen om er met geweld de openbare orde te herstellen, indien de Oostenrijksche bajonetten hiertoe niet sterk genoeg waren. Laat morgen een verbond tusschen Engeland en Oostenrijk tot stand komen, de grondslag daarvan zal zijn dat de integriteit der Oostenrijksche bezittingen in Italie door Engeland wordt gewaarborgd. Men zou dus dwalen, indien men meende, dat de onafhankelijkheid en het volksbestaan Belgen Engeland ter harte gaan. Of hebben het volksbestaan en de onafhankelijkheid der Donau-Vorstendommen bij Engeland bescherming gevonden?"

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Waterhoogte. Arnhem, 10 Julij. 0.82 El; † A P 7.77. Gev. 2 d.

De **Rijnhoogte** te Keulen den 10 Julij. 5 voet 8 duim Rijnlands.

Naar men verneemt houdt de Regering zich ijverig bezig met het in gereedheid brengen van hare ontwerpen betrekkelijk de spoorwegen, en moeten er in de laatste dagen uitgebreide berekeningen gemaakt zijn tot beantwoording van de vraag, op welke meest doelmatige wijs er krachtdadige ondersteuning aan goede ondernemingen kan worden verleend. Het onderwerp der spoorwegen is thans weder ter sprake gebragt bij de redevoeringen, waarmede verschillende kommissarissen des Konings de zomervergaderingen der staten hebben geopend. Uit de aanspraak van den kommissaris des Konings in Limburg blijkt o. a dat Z. M. mondeling aan dien kommissaris heeft verklaard dat HD. de grootste belangstelling koestert in eene verbinding door middel der spoorwegen van Limburg met andere provincien des rijks. Wat hem zelven betreft, be tuigde de kommissaris met genoegen gezien te hebben de aanvrage van concessie voor den spoorweg van Vlissingen naar Limburg, laatstelijk door de aanzienlijkste ingezetenen van verschillende provincien gedaan, en waarvan onlangs melding is gemaakt. De ondersteuning van deze aanvrage door de staten van Limburg is bereids verzocht bij adressen van de kamer van koophandel en fabrieken en het gemeentebestuur van Roermond. In Groningen heeft de kommissaris des Konings zijn vertrouwen te kennen gegeven, dat de provincie ditmaal niet te leur gesteld zal worden in hare hoop, om spoedig spoorwegen te zien daargesteld, terwijl ook in andere provincien door de voorzitters der staten hetzelfde vertrouwen is uitgedrukt.

— Te Groningen wordt het kruidmagazijn buiten de stad naar de werken van Helpman verplaatst. De stad verleent daartoe f 6000.

— De *Amst. Ct.* melde, dat de prins *van Oranje* een afscheidsdiner te Leijden heeft gegeven, waarop ook de officieren genoodigd waren. De woning des Prinsen blijft gemeubeld, tot dat HD. broeder zijne studien kan aanvangen; inmiddels is het huis voor f 2000 per jaar verhuurd aan den oud-minister *Meijer*.

— Te Genemuiden wordt thans het beste hooi uit het land verkocht tegen f 30 de 500 Ned. ponden, bestemd naar Noord Holland, alwaar ook volgens getuigenis van de bijkers weinig of geen gras gewassen is. Als bewijs daarvoor kunnen wij vermelden, dat iemand in 't Haarlemmermeer die dit jaar de boederij begon, zich in 't voorjaar koeijen aanschafte gemiddeld voor f 140 het stuk en onlangs weer verkocht voor f 33 het stuk, verklarende na den verkoop, dat al wilde men hem nu de koeijen present doen, hij ze niet zou wenschen aan te nemen. De latere hooilands verpachtingen zijn steeds rijzende geweest. Zoo is onlangs een oever verhuurd voor f 240 die verleden jaar f 100 opbragt, dat toen reeds duur moest heeten. De veehouders, die zich nog niet hebben voorzien, bieden hun, die bij de eerste verhuringen zijn geslaagd, f 50 in de hand om een perceel aan hen over te doen, zonder dat hun dit mag gelukken.

's Gravenhage, 11 Julij. Z. K. H. de graaf *van Chambord* is eergisteren avond met een aanzienlijk gevolg alhier aangekomen en aan het Hôtel de Bellevue afgestapt. Z. M. de Koning heeft heden ten 12½ ure den graaf in een plegtig gehoor ontvangen. Z. K. H. werd tot dat einde met een koninklijk rijtuig van het hôtel afgehaald en na afloop der audientie op dezelfde wijze teruggeleid.

— Z. K. H. graaf *van Chambord* heeft zich vervolgens naar het Huis ten Bosch begeven, om bij H. M. de koningin zijne opwachting te maken. De koning heeft kort daarop een tegenbezoek aan den graaf in het Hotel de Bellevue afgelegd. Het gevolg van Z. K. H. bestaat uit de heeren *Pagoot*, graaf *de Monti* en *Barbery*.

De graaf *van Chambord* heeft gister ook een bezoek bij Z. K. H. prins *Frederik* op HDs. buitenverblijf *Bakkershagen* afgelegd. Heden avond ten 8 ure heeft Z. K. H. prins *Frederik* in kostuum bij den graaf in het hotel de Bellevue een tegenbezoek gebragt. Men verzekert, dat de graaf heden de residentie zal verlaten.

Te Arnhem heeft de graaf zijn hotel niet verlaten omdat hij eenigzins ongesteld was.

Haarlem, 9 Julij. Heden werd alhier in het gebouw van den Schuttersdoelen de algemeene vergadering der Nederlandsche vereeniging tot afschaffing van sterken drank gehouden. Nadat de vergadering met eene toespraak van den waarnemenden voorzitter, ds. *G. A. van Limburg Brouwer*, was geopend en door hem eenige mededeelingen betreffende de vereeniging waren gedaan deed de penningmeester rekening en verantwoording over het afgeloopen genootschapsjaar, sluitende met een batig saldo van f 355,59½, en ging men daarna over tot de behandeling der verdere punten van beschrijving. Nog werd in deze vergadering overgegaan tot de benoeming van den president des hoofdbestuurs, waartoe door de stemming aangewezen werd de heer Mr. A. *de Vries*, te Amsterdam; terwijl tot algemeenen sekretaris de heer Mr *C. C. E. d'Engelbronner*, te 's Gravenhage, tot lid van het hoofdbestuur de heer *G. H. Eshuys*, te Rotterdam, en tot lid der kommissie van redactie de heer *K. T.* baron *van Dijnden*, te 's Gravenhage, benoemd werd, welke benoemden zich die keuze lieten welgevallen.

Texel, 9 Julij. Een zeer vreemd verschijnsel, wat betreft den groei van nieuwe aardappelen, wordt sinds eenige weken waargenomen in den kelder van het weeshuis alhier. Men ziet daar namelijk den ouden aardappel zich openen en een middelmatig grooten, zeer smakelijken nieuwen aardappel uitwerpen. Men kan de toedragt der zaak eenigzins aanschouwelijk maken door de vergelijking met een ei onder eene broeihen, dat zich opent zoodra het kieken rijp is. Reeds sedert Pinksteren eten de weesjes daardoor nieuwe aardappelen, soms dagelijks, en wel in de hoeveelheid van tien koppen. Misschien is het voor natuurkundigen de moeite waard dit verschijnsel nader te onderzoeken. In de veronderstelling daarvan is bereids een exemplaar opgezonden aan de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, afdeeling Natuurkunde.

Zwolle, 8 Julij. De zitting der regtbank van heden morgen toonde wederom hoe gevaarlijk het misbruik van sterken drank is, en hoe schromelijk daarvan meestal de gevolgen zijn, vooral wanneer dat misbruik wordt waargenomen bij personen, die voor de openbare orde en veiligheid moeten waken. De veldwachter der gemeente IJsselmuiden nl. stond heden met nog een ander persoon e regt, wegens het feit van onderlinge moedwillige verwonding. De officier van justitie achtte het ten laste gelegde genoegzaam bewezen, en wees er bijzonder op, dat de oorzaak van het misdrijf enkel was te zoeken in den toestand van dronkenschap, waarin de eerste beklaagde verkeerde. Het dus zeer noodig oordeelende, dat deze ambtenaar, ten spiegel voor anderen, gestrengelijk werd gestraft, eischte de officier diens gevangenzetting voor den tijd van 18 maanden, f 20 boete en de kosten, terwijl hij voor den medebeklaagde slechts 2 maanden gevangenisstraf en f 20 boete requireerde.

10 Julij. Onder de belangrijke punten, waarover in de vergadering der prov. staten heden rapport is uitgebragt, verdient melding het advies van rapporteurs om eene subsidie van f 10,000 van wege de provincie toe te staan tot de verbetering der haven te Blokzijl en wel voornamelijk op grond, dat er alsdan ingevolge de toezegging van Z. Exc. den minister van financien vooruitzigt bestaat de ten dien einde nog benoodigde ⅔ gedeelte, zijnde f 20,000 uit 's rijks kas te verkrijgen. Er werd tevens gunstig gerapporteerd over het bevochtigen der polmet rivierwater, het verbeteren van het vaarwater op de rivier de Vecht, het toestaan van eenige verdere subsidien enz.

Westland, 7 Julij. De vroege aardappelteelt, een hoofdproduct in deze streek, is dit jaar door de droogte grootendeels mislukt; leverde in goede jaren de Rijnl. roede een halfmud op, nu worden voor die hoeveelheid vijf en meer roeden gevorderd. Het is te hoopen, dat de regenbuijen der laatste dagen op de nog te veld staande soorten een gunstigen invloed mogen uitoefenen.

Breda, 7 Julij. De aanvoer van kersen is hier zoo groot, dat men die thans voor 2 cents het ½ Ned. pond koopt, en bij kwantiteiten zelfs voor 1½ cents, iets dat men in vele jaren niet heeft bijgewoond; men stelt zich over den oogst van appelen en peeren hetzelfde voor, daar de boomen meer dan driedubbel beladen zijn.

Enschede, 7 Julij. Heden morgen is alhier weder een treffend ongeluk gebeurd, hetwelk op nieuw deed zien met hoe veel omzigtigheid men in de stoomfabrieken moet te werk gaan. Een ouderlooze jongeling van min of meer 14 jaren in de stoomfabriek van een der heeren *Jannink* alhier werkzaam, is tusschen de raderen geraakt, met dat ongelukkig gevolg, dat hem de regter hand zoo danig werd verbrijzeld, dat zij dadelijk door den te hulp geroepen geneesheer is afgenomen, zullende, naar men zegt, de arm tot half weg den elleboog moeten worden afgezet. Deze jongeling moet, naar men wil, door een anderen fabriekarbeider tot het werk aldaar zijn gekregen, ten einde hem eenige centen te laten verdienen. Wenschelijk is het echter, dat de noodige orders worden gesteld, dat niemand, zonder toestemming van het hoofd der fabriek of zijnent wege, tot eenig ander dan het hem opgedragen werk bij de machinerie worde gebezigd.

Nijmegen, 9 Julij. Gisteren nacht ten 1 ure, bij zeer donker weder, toen de veerlieden nog op de gierbrug waren, hoorden zij een fellen slag, bij niets te vergelijken, en een aanhoudend onbekend geraas, gestomp en geklop in het eerste pontje van de gierbrug. Verschrikt over dit verwonderlijk nachtelijk rumoer, schrijven zij dit aan bovennatuurlijke oorzaken toe, maar vermannen zich eindelijk, stappen wel gewapend in eene boot. Toen zij het pontje naderen, vermeerdert het geraas hoe langer hoe meer; zij houden weder af, varen rond, al digter en digter om het pontje, en wagen het eindelijk in den schrikkelijksten angst het vast te klampen en toen het te bestijgen. Hoe hoog steeg nu hunne verwondering, toen zij een grooten steur vonden van 75 à 100 pond zwaar, die in het pontje was gesprongen. Weldra verkeerde nu de angst in vreugde. Men bond het dier een touw door den strot en liet het achter de gierbrug zwemmen tot heden morgen, waarna de steur aan stukken op de vischmarkt verkocht werd.

— Naauwelijks is het XIIIe Nederlandsch landhuishoudkundig kongres alhier afgeloopen, of er is weder sprake van een ander kongres, doch van een geheel anderen aard, hetwelk alhier zal vergaderen: het is een kongres van schaakspelers. Van Maandag 23 tot en met 27 Augustus zullen schaakspelers uit het geheele land alhier bijeenkomen tot het houden van een toernooi.

Veendam, 9 Julij. Een nog nooit gekend gebrek aan weide heerscht te Zuidwending en Ommerlanderwijk; in de laatste hebben vele landbouwers de koeijen weder op stal genomen, daar op de meeste weilanden niets te grazen is, aldaar is dit zomer letterlijk geen hooi binnengehaald, en zoodra de herfst nadert zullen velen hun land omploegen en met knollen bezaaijen, om zoo in de behoefte te voorzien; de oudste van dagen kunnen zich **niet** herinneren, dat de schaarschte ooit zoo slim was, dat men de koeijen in de maand Julij op stal moest nemen.

— Van Hoogezand meldt men, dat men daar sints eenigen tijd niet wist hoe de eijers uit de kelders en hoendernesten ontvreemd werden, welker oorzaak men aan kwaadwilligheid toeschreef, totdat men deze week, bij het reinigen van het dak van het logement van de wed. *Meurs*, daar eene groote menigte eijeren en doppen ontdekte, hetwelk tot een onderzoek leidde, en waarna ontdekt werd, dat zich tusschen het gewelf van de zaal en het dak niet minder dan twaalf matters ophielden, welke men nu niet anders verdrijven kan of het gansche dak moet er af; eergisteren moet men **een** geschoten hebben, en wij vermelden bovenstaande omdat het onder de zeldzaamheden gerekend kan worden. *Veend. Ct.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

In de omstreken van Inverness heeft men dezer dagen na een onweder eene, naar zwavel gelijkende stof opgezameld, welke, gedroogd zijnde, een fijn poeder werd, en toen men hiervan op het vuur wierp, flikkerde en ontplofte het als buskruid.

BELGIE.

Ll. dingsdag morgen vervoegde zich bij den procureur des Konings te Doornik een boer uit het dorp Merlin, om te berigten, dat gedurende den nacht een jongeling uit het dorp vermoord was en diens lijk nabij zijne pachthoeve aan den weg lag. Terstond werd een onderzoek ingesteld. de vermoorde was *Raviart* geheeten en het eenig kind van een pachter van het dorp! zijn hoofd was vreeselijk verminkt en meer dan twintig wonden waren daarop zigtbaar, toegebragt met een steen of met eenig ander hard voorwerp; zijne borst was ook met zeer zware verwondingen overdekt. Te oordeelen naar den staat, waarin de kleederen van den ongelukkigen verkeerden, scheen hij met wanhoop tegen zijne moordenaars te hebben gekampt; bovendien vond men bij het lijk gescheurde kleedingstukken, die waarschijnlijk aan den aanvaller hadden toebehoord, en onder anderen het grootste gedeelte van een hemdsboord, dat in de worsteling was afgescheurd. De persoon, die de zaak bij de justitie had aangegeven, vergezelde dezen bij haar onderzoek en zeide, dat hij *Raviart* omstreeks middernacht had zien worstelen met zekeren *Delplanque*, die zich nu uit de voeten had gemaakt, en voegde er bij, dat de gevonden kleedingstukken dezen toebehoorden. Men merkte echter op, dat de aanbrenger schoon linnengoed aan had, wat deze eerst ontkende, maar daarna bevestigde, hetwelk achterdocht wekte, waarop men hem verzocht het hemd te mogen zien, dat hij had uitgetrokken; zulks weigerde hij eerst en toen hierop een onderzoek in zijne woning werd ingesteld, liet hij een ander schoon hemd zien, men kwam hierdoor tot genoegzame zekerheid dat men een der schuldigen in handen had en werd hierin nog meer bevestigd, toen men bij verdere huiszoeking in een hoek van een ouden koffer een verscheurd en met bloed bevlekt hemd ontdekte, waaraan het bij het lijk gevonden halsboord paste. Het bleek verder, dat de aangever, Masquillier geheeten, in den hals en op de borst verscheiden kwetsuren had, zoodat hij gearresteerd en met gendarmes naar Doornik gevoerd werd. *Raviart* is niet vermoord op de plaats waar zijn lijk gevonden werd; de strijdt schijnt bij de woning van *Masquillier* te hebben plaats gehad, waarop het lijk van *Raviart* naar de nabijheid van diens landhoeve schijnt gesleurd te zijn. Als oorzaak van de misdaad spreekt men van een ouden familiehaat.

— Uit Antwerpen wordt gemeld, dat in den morgen van 5 dezer tusschen zes en half zeven ure de 65jarige vrouw van den tuinman *van den Berg*, even buiten die stad op het buitenverblijf van den heer *de Caters* woonachtig, is vermoord, terwijl haar man zich naar de mis begeven had en zij alleen te huis was. Eene vrij belangrijke diefstal van geld schijnt de misdaad voorafgegaan of gevolgd te zijn. Zekere *Verbruggen*, die meermalen in handen der justitie is geweest, en als verdacht van deze misdaad was gevat, is onschuldig bevonden en terug gezonden naar het bedelaars-dépôt, waarin hij ontvlug was. Eenig bloed, dat op zijne kleederen kleefde, was het gevolg van eene vechtpartij.

A S S E N, 13 Julij.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Amsterdam. ***Maandag*****,** 12 Julij. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $64\frac{1}{4}$ percent. Dito 4 pCt. $98\frac{1}{4}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. $106\frac{5}{16}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $87\frac{3}{16}$.

Granen en Zaden.

Koolzaad lager, op September f 528. — Raapolie flaauwer op zes weken f $48\frac{1}{2}$. — Tarwe stil en onveranderd. — Rogge ruim prijshoudend, 126 ponds Pruissische f 212 — Boekweit onveranderd.

Men verzoekt ons het volgende op te nemen:

Ingevolge een besluit door den Gemeenteraad te Delft genomen, zal de Kermis aldaar voortaan worden gehouden in de laatste volle week van Augustus, en dierhalve dit jaar aanvangen op den 23 Augustus.)

— Gedurende ll. Zaturdag heeft het alhier bijna den geheelen dag geregend In dien dag tot 2 uur nademiddag en in de voorgaande nacht, te zamen genomen, viel er 4 Ned. duim water (dat is: als het water was blijven staan zou het overal de hoogte van 4 Ned. duim gehad hebben.)

— Gedurende den nacht van Zaturdag ll. op Zondag (van 's avonds 9 uur tot 's morgens 7) is het water in de hoofdvaart alhier ruim 3 Ned. duim gewassen.

— **Een en andermaal** hebben wij stukken over het beroepen van een predikant te Haulerwijk opgenomen. In de *Kerkelijke Courant* van 3 Julij jl. komt een stuk voor, onderteekend door den heer *J. Heeren*, scirba van het klassikaal bestuur Heerenveen. Wij voldoen aan een ons kenbaar geworden wensch, door op dat stuk, hetwelk te uitgebreid is om over te nemen, de aandacht te vestigen.

* **Gasselte,** 10 Julij. Tot lid van den Raad dezer gemeente is in plaats van wijlen den heer W. *Alingh*, welke reeds voor zijn overlijden om redenen van gezondheid had bedankt, verkozen *Jan Jans Meijeringh* te Gasselte, bij herstemming tegen *Rudolf Warmold Alingh.*

* **Oldeberkoop,** 11 Julij. Onder de merkwaardigheden en zeldzaamheden van dit schoone en aangename dorp behoort een zware, dikke en fraai gekruinde eik welke aan de zijde van de pastorij aangetroffen wordt. Men houdt haar hier voor de dikste van geheel ons land, althans van Friesland. Of dit waarheid is durven wij niet verzekeren, maar wel kunnen wij ieder, die hier komt, uitnoodigen om haar eens in oogenschouw te nemen. Twee personen kunnen haar naauwelijks omvademen. Zij is ongeveer 1 el in middellijn dik en ruim 3 el en 1 palm in omtrek Aan den voet is zij nog dikker. De bijna regtopgaande stam is wel vijf ellen lang. De geheele boom is nog zeer gaaf, en zoo mij voorkomt, nog voor verderen groei vatbaar.

* **Roden**, 11 Julij. Eene zware bui trok heden over ons dorp; er viel zooveel water, dat alle slooten in eens gevuld waren; dit ging met zware donderslagen vergezeld. De bliksem sloeg in het huis van den heer *Levie* en rigtte daar veel schade aan, zoowel in de voor- als achterwoning en op den zolder, ja bijkans het geheele huis door; hij is zelfs door een balk gedrongen. Gelukkig is er geen brand ontstaan en heeft men geene menschenlevens te betreuren.

* **Haulerwijk,** 10 Julij. Met genoegen kunnen wij melden, dat er reeds met de slatting der vaart alhier, toebehoorende aan heeren Compagnons, een aanvang is gemaakt en er dagelijks eene groote menigte arbeiders daarin werkzaam is. Ofschoon er in den beginne eenige vertraging in het werk kwam, waarvan de oorzaak van finantiëlen aard was, hebben de werklieden nu echter hunne werkzaamheden weder hervat, zoodat wij ons eer lang over het bezit van een uitmuntend vaarwater zullen kunnen verheugen. Naar men verneemt, zullen ook de andere gedeelten der vaart, toebehoorende aan de heeren *de Haan* en *Spree*, worden geslat, zoodat de vaart nu tot Baccaveen geheel wordt verdiept.

* **Winschoten**, 10 Julij. Nadat Donderdag en Vrijdag het examen der leerlingen van 't gymnasium had plaats gehad, werd Vrijdag-avond de promotie der discipels in het Hôtel Wissemann gehouden. De Rector deed eene poëtische redevoering, waarna een der leerlingen *Joh. Zelling* van Eexta, eene latijnsche rede uitsprak, hetgeen zeer goed ging, waarop hij van het gymnasium werd ontslagen. Premiën werden uitgereikt aan *M. Adriani Engels*, *A. Groenier*, *R. Buning*, *H. Waalkens*, *L. Folkers*, *F. Sijpkens*, *E. v. Kregten*, *G. Nieuwburg*, *J. Meihuizen*, *H. Evers*, *A. Peitze*, testamonia aan *O. Venema*, *J. Hesse*, *K. Gravemeijer*, *J. Kiel* en *H. Sijpkens* De promotie avond werd zeer prettig doorgebragt. — Naar wij vernemen, heeft de Rector bij den Raad aanvraag gedaan om pensioen. Wanneer dit wordt toegestaan, zal de nieuwe cursus welligt door een geheel nieuw personeel worden begonnen. — Op de voordragt van de heeren *de Jongh* en *Sleutel*, als Lector, is door den Minister nog geene beslissing genomen.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

Op het twaalftal voor de vacante predikantsplaats te Sneek komt ook voor de heer *L. C. Tol* te Meppel.

— Ds *T. Modderman* heeft het op hem uitgebragte beroep naar Amsterdam aangenomen.

Noordbroek, 7 Julij. Voor de vacature, ontstaan door het vertrek van ds *Coolhaas van der Woude* naar Veendam, is heden alhier de onderstaande alfabetische nominatie gemaakt. Twaalftal: ds. *van Boekeren* te Gietboorn; *Brouwer* te Veendam; *Cannegieter* te Metslewier; *Goudschaal* te Scheemda; *Huizinga* te Wildervank; *Kamminga* te Gorredijk; *Tjassens Keizer* te Hellem; *Poelman* te Nijmegen; *Riedel* te Stadskanaal; *Sannes* te O. Pekela; *van der Tuuk* te Nieuwolda en *Witkop* te Zutphen. Zestal: ds. *van Boekeren, Brouwer, Kamminga, Poelman, Riedel* en *Sannes.*

Provinciale Staten van Drenthe.

Zitting van 9 Julij 1858.

Te ruim elf uur wordt de vergadering geopend. Er zijn 33 leden tegenwoordig; afwezig is de heer *Denning.*

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

In behandeling komt het rapport omtrent het te verleenen subsidie voor de verbetering van het Meppelerdiep. — De heer *Sluis* kan zich over het algemeen met het rapport zeer goed vereenigen: maar de vraag is bij hem gerezen, of niet in den vorm eenige verandering in het belang der Provincie verkieslijk zou zijn; het zou naar zijn inzien beter zijn, om, voor een gedeelte van hetgeen men vraagt, geene voorwaarde te stellen, maar deswege een verzoek te doen. Men heeft hier niet te doen met eene maatschappij, maar met het Rijk zelf, dat ook moet geacht worden het belang der Provincie te willen. Het Rijk is door de Provincie lang achtervolgd, om de verbetering van het Meppelerdiep te bevorderen; nu komt het Rijk met een plan voor den dag en vraagt daarvoor subsidie. De Provincie geeft eene aanzienlijke bijdrage, in evenredigheid van hare krachten, doch onder voorwaarden waarvan ieder misschien tegen de f 20 000 subsidie opweegt. Het is vooral de laatste voorwaarde, betreffende het bedrag van het sluis- en afvaartsgeld, die hij liever als wensch of als veronderstelling had te kennen gegeven. Wil hij dus in dit opzigt iets minder dan de commissie, in een ander opzigt zou hij iets meerder wenschen; hij zou aan het Meppelerdiep en de Staphorstersluis zoodanige capaciteit wenschen te hebben gegeven, dat kleinere zeeschepen voor Meppel kunnen komen; hij acht dit punt van zeer groot belang voor Meppel; hij zou daarom het gedaan aanbod ook in zooverre willen uitbreiden, dat, zoo het Rijk kon besluiten aan het voorgenomen plan van verbetering dergelijke uitbreiding te geven, de Staten het aangeboden subsidie aanmerkelijk zouden verhoogen, zoo ook de gemeente Meppel aanzienlijk daartoe bijdroeg. — De heer *van Echten van Holthe* deelt wel eenigzints het gevoelen van den heer *Sluis* betrekkelijk de voorwaarden, aan het subsidie te verbinden, vooral wanneer hij het bedrag der subsidie in aanmerking neemt; hij kan zich wel vereenigen met de bijvoeging in het belang van Meppel. — De heer *de Jonge* heeft op de redactie geene aanmerkingen; hij was in de commissie er voor, dat de afvaarts- en sluisgelden bepaald werden; hij beschouwt het verbeteren van het Meppelerdiep voor het Rijk als geen bezwaar, daar de inkomsten de renten van het kapitaal van daarstelling en de kosten van onderhoud ruimschoots kunnen goedmaken; het Rijk zal daarom welligt zeer faciel zijn met het heffen van sluis- en afvaartsgelden; hij acht het echter wenschelijk, dat het maximum van het bedrag dier gelden bepaald worde. Zoo de bijvoeging van den heer *Sluis* kan verwezenlijkt worden, zou men zeker op eene goede bijdrage van Meppel kunnen rekenen. — De heer *v. d. Vlies* acht het nog altijd jammer, dat er geen kanaal van Meppel naar het Zwarte Water gegraven wordt, zoowel uit het oogpunt van waterontlasting, als omdat eene waterlossing altijd een min of meer gevaarlijk vaarwater naar zee daarstelt; zoo deze onbevaarbaar is, dan is alle communicatie uit Drenthe met zee gestremd. Een nieuw kanaal naar zee was altijd zeer wenschelijk, omdat de rente van het kapitaal en de kosten van onderhoud wel uit de afvaarts gelden kunnen gevonden worden. Maar zoo men het meerdere niet kan krijgen, moet men zich met het mindere tevreden stellen. Hij is zeer voor eene veranderde redactie en voor de bijvoeging van den heer *Sluis;* deze is vooral van belang, na hetgeen de heer *de Jonge* gezegd heeft ten aanzien van de bijdrage van Meppel. De verbetering van het Meppelerdiep is eene levensvraag voor Drenthe. Indien er geen goede uitweg naar zee bestaat, dan zijn kanalen in Drenthe overbodig. — De heer *H. J. Carsten* acht het behoud van de voorwaarde, omtrent het afvaarts- en sluisgeld wenschelijk, doch is voor de bijvoeging van den heer *Sluis.* — De heer *Oosting* vereenigt zich met den heer *Carsten.* - De heer *Sluis:* Wanneer het waar is, gelijk de heer *de Jonge* beweert, dat het Rijk met de sluis- en afvaartsgelden wel de kosten kan dekken, dan kan men gerustelijk de voorwaarde omtrent het bedrag dezer gelden achterwege laten, daar het Rijk er geene geldkwestie van maakt, terwijl de zaak er eene betere houding door krijgt. — De *Voorzitter* is ook van gevoelen, dat het verkieslijk is, het bedrag der sluis- en afvaartsgelden niet als voorwaarde te stellen; het Rijk maakt er geene winstzaak van; in de gemeentewet is bepaald, dat het bedrag van tollen en dergelijke retributien niet hooger mag zijn dan de renten van kosten van aanleg en de kosten van onderhoud, en zou het Rijk nu deze regel niet op zich zelf toepassen? — De heer *v. Echten v. Holthe* acht het van belang zoo min mogelijk voorwaarden te stellen. De heer *van der Vlies* heeft teregt opgemerkt, dat het Meppeler diep de sleutel is van de Drentsche kanalen, en hij verheugt zich, dat deze sleutel komt in handen van het Gouvernement, terwijl hij meent, dat alles moet vermeden worden, wat de uitvoering van den voorgenomen maatregel zou kunnen verhinderen of vertragen. — Nadat nog eenige discussien gevoerd zijn, stelt de heer *v. d. Vlies* voor een kort reces te nemen, ten einde den heer *Sluis* in staat te stellen, zijn voorstel te formuleren. Dien overeenkomstig wordt besloten en de vergadering voor een half uur geschorst.

Na wederopening der vergadering geeft de heer *Sluis* te kennen, dat hij zijn voorstel dadelijk in den vorm van een besluit gebragt heeft, hij leest dit voor en de vergadering vereenigt zich daarmede met algemeene stemmen [Dit besluit is reeds in deszelfs geheel in het vorig nummer opgenomen.]

Overeenkomstig het uitgebragt rapport vereenigt de vergadering zich met het concept-tarief en het concept-reglement op de Hoofd- en Bedervaarten; onder aanneming van de wijzigingen, door de commissie voorgesteld.

Aan de orde wordt gesteld het adres van verveeners te Hoogeveen en Zuidwolde over den waterstand in het kanaal te Hoogeveen boven Sluis no. 6. De heer *van Echten van Holthe* zegt, dat hij als lid van de Directie der Drentsche Kanaalmaatschappij aan de stemming over dat adres geen deel zal nemen, maar hij wil toch te kennen geven dat de adressanten zich voor drie weken bij hem hebben vervoegd, dat hij hun toen heeft opgemerkt, dat zij zich in de eerste plaatse tot de Directie moesten wenden; zij hebben dit gedaan; het adres heeft daarop gecirculeerd bij de leden van de Directie, die niet allen in Drenthe wonen, van daar dat er noodzakelijk eenige tijd moest verloopen, alvorens de Directie eenige beschikking kon nemen; de adressanten hebben evenwel deze beschikking niet afgewacht, maar zich inmiddels met hunne klagten tot de Staten gewend. Het is de bedoeling van adressanten, dat er meerdere diepte gegeven worde aan het kanaalpand boven sluis no. 6; dit pand is even als het geheele kanaal op 1.80 el diepte gegraven. Wat het waterverlies betreft door het doorschutten van kleine vaartuigen, zijn persoonlijk gevoelen is, dat het wel van belang is dit tegen te gaan, doch hij weet niet wat het gevoelen der Directie is. — De heer A. *Homan* stelt voor, om het adres te renvoijeren aan Gedeputeerde Staten tot onderzoek en rapport. — De heer *Sluis* stelt voor, dat de Staten zich ten dezen onbevoegd verklaren; de Staten zijn ten dezen geheel onbevoegd; de Provincie is wel geinteresseerd in de Maatschappij, maar is daarin behoorlijk vertegenwoordigd. — De heer A. *Homan* neemt zijn voorstel terug. — Het voorstel van den heer *Sluis* in omvraag gebragt zijnde, wordt aangenomen met algemeene stemmen, op twee na, die van de heeren *Sluis* en *van Echten van Holthe*, welke zich buiten stemming houden.

Alsnu komt weder aan de orde het voorstel van den heer *Roelink* omtrent de spoorwegen; hij heeft het volgend nader voorstel ingezonden:

„M ij n e H e e r e n!

„De ondergeteekende, lid der Staten van Drenthe, overtuigd, dat het van zeer groot belang is voor de provincie Drenthe, dat er geene middelen worden verzuimd, die kunnen strekken, om den aanleg van een spoorweg in dit gewest te bevorderen, en vernomen hebbende, dat bereids de besturen van eenige gemeenten, door welker grondgebied de spoorweglijn is ontworpen, hebben aangeboden, om geheel of gedeeltelijk kosteloos den grond, voor den spoorweg benoodigd, te leveren;

„Stelt aan zijne mede-leden voor, heeren Gedeputeerde Staten op te dragen, om zoo na doenlijk, na zich door middel der Gemeentebesturen met de betrokkene eigenaren in aanraking te hebben gesteld en na op die wijze de zaak te hebben onderzocht, aan dit Collegie op te geven den prijs waarvoor de gronden in de opgenomene lijn, van die eigenaars zouden zijn te verkrijgen, — met uitnoodiging aan Ged. Staten, om zoodra zij tot het mededeelen der resultaten van hun onderzoek in staat zullen zijn, tot het geven der mededeelingen zoo noodig eene buitengewone vergadering te doen bijeenroepen, waarin alsdan door de Staten zou kunnen worden beraadslaagd, in hoever het in het belang der provincie zal worden geacht de gronden van de opgenomen lijn, 't zij geheel, 't zij voor een gedeelte tot den aanleg van een spoorweg in dit gewest gratis af te staan en deswege een aanbod te doen.

„Assen den 8 Julij 1858.

„ABRAHAM ROELINK."

De heeren *van der Vlies* en *Sluis* voeren daarover het woord, waarna het met algemeene stemmen wordt aangenomen.

Tot benoeming van een buitengewoon lid van Ged. Staten overgegaan zijnde, wordt als zoodanig de heer *Oosting* herkozen met 25 stemmen. De heer *Roelink* had 5 en de heeren *v. d. Wijck*, A. *Homan* en *Vos* ieder 1 stem. De heer *Oosting* verklaart gevoelig te zijn voor het andermaal in hem gesteld vertrouwen en de betrekking aan te nemen.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter, in naam des Konings, deze zomervergadering van de Staten van Drenthe.

CORRESPONDENTIE.

Wij hebben een stuk ontvangen van O. uit Z., waarin hij het de bestuurders van de Drentsche Hoofdvaart en van de Hoogeveensche vaart zeer euvel afneemt en hen van groote achteloosheid en domheid beschuldigt, doordien zij toelaten, dat er op beide kanalen zulk een gebrek aan water heerscht, terwijl er zulk een eenvoudig middel bestaat, om daaraan te gemoet te komen. Dit eenvoudig middel is, om het water uit het Meppeler diep op te malen, door bij iedere sluis een stoomgemaal te stellen. Daar er, althans wat de Hoofdvaart aangaat, een goedkooper middel ter sprake is gebragt, achten wij de opname van het stuk overbodig.

DE VERTELLER ENZ.

In vroegere tijden stelde men zich de planeet Jupiter voor, als omringd door lichtgordels of banden, die om de planeet henen trokken. In den teleskoop, zooals die thans met meerder volkomenheid gebezigd wordt, hebben zich die banden opgelost in wolkenstreken. De helderste plaatsen, zoo zegt de Britsche sterrekundige Smyth, die op Teneriffe zijne waarnemingen heeft gedaan, waren de wolken, en hare vormen waren even zoo karakteristiek geteekend en dreven even zoo oogenschijnlijk onder den invloed van eenen luchtstroom voort als de wolken, die bij de waarneming voor onze oogen en onder onze voeten door den noordoostelijken wind voortbewogen werden. In elke der drie nachten, waarin ik in het teleskoop teekeningen van deze Jupiters-wolken maakte, was de werking van de omwenteling der planeet volkomen duidelijk, terwijl er buitendien nog geringe veranderingen in de be-

Advertentien.

Door Gods goedheid beviel heden voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, JANTIEN NIJENHUIS, geliefde echtgenoot van

H. BOELEMS.

Weende (Westerwolde) den 11 Julij 1858.
Eenige kennisgeving.

Op den 26 Junij 1858 is te Leyden tot diepe smart van haren Echtgenoot en hare kinderen overleden Vrouwe CHARLOTTE GERARDINA SERVATIUS, geboren VAN SWINDEREN.

Wegens buitenlandsche betrekkingen wordt deze bekendmaking eerst heden geplaatst.

Heden overleed, na eene kortstondige en hevige ziekte, onze geliefde vader en behuwd-vader WIJTSE SIEGERS DE VRIES, in den ouderdom van bijna 61 jaren.
Hoop op wederzien in betere gewesten, waar zijne dierbare echtgenoote, onze moeder, en zijn oudste zoon hem zijn voorgegaan, lenigt onze smart over het verlies van een zorgdragenden vader.
Smilde, 5 Julij 1858.

C. DE JONGE.
Uit aller naam.

Heden morgen omstreeks zeven uur overleed, zacht en kalm, doch zeer onverwachts, en na eene ongesteldheid van slechts weinige dagen, mijne dierbare en onvergetelijke echtgenoote HARMTIEN FREERKS KRUIZE.
Zij bereikte den ouderdom van bijna 70 jaren, waarvan ik ruim 42 jaren met haar in een genoegelijken echt heb mogen doorbrengen.
Dat de droefheid groot is bij wederzijdsche betrekkingen van de dierbare afgestorvene, laat zich beter gevoelen dan beschrijven.
Zuidlaren den 11 Julij 1858.

W. SCHUILING.

Het Armbestuur der R. K. Gemeente alhier is voornemens, op Woensdag den 14 dezer de gewone driemaandelijksche **COLLECTE** te houden.
Assen den 12 Julij 1858.

Namens het Armbestuur,
M. MICHELS.

Wordt verlangd in de HOOFDSCHOOL te *DWINGELO*, een

Hulponderwijzer,

tegen eene vaste jaarwedde uit de gemeentekas van f 200--00.
SOLLICITANTEN gelieven zich, hetzij in persoon hetzij met gefrankeerde brieven, binnen 14 dagen bij den BURGEMEESTER dier Gemeente aan te melden.
Dwingelo, 12 Julij 1858.

Burgemeester en Wethouders van Dwingelo.
J. EEMTEN.
J. B. KLAASSEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *BORGER*,

doen te weten:
dat het ***VERGELIJKEND EXAMEN***, ter vervulling der betrekking van

Onderwijzer

der openbare SCHOOL te *DROUWEN*, zal worden gehouden op WOENSDAG den 28 Julij e.k., des voormiddags te negen ure, in het Schoollocaal te Borger.
Hoofd- en Hulponderwijzers, die genegen zijn naar deze School te dingen, worden uitgenoodigd, om zich, voor den 21 dier maand, onder overlegging der vereischte stukken, in persoon of met vrachtvrije brieven, aan te melden bij den BURGEMEESTER dezer gemeente.
Aan genoemde betrekking zal eene jaarwedde van f 230 en eene toelage van f 40 voor het gemis van vrije woning worden verbonden.

Burgemeester en Wethouders vnd.,
De Burgemeester,
J. D. DIBBITS.
De Wethouder,
O. HOENDERKEN.

Harddraverij

te ***HOOGEVEEN***, op DONDERDAG den 15 Julij 1858, des namiddags te twee uren, bij de logementhoudersche Mej. de Wed. A. LUINGE, door Paarden van ingezetenen der gemeente.

F. M. H. Cohen,

Tandmeester aan het Instituut voor Doofstommen te Groningen, vervaardiger van **KUNSTTANDEN** en **GEBITTEN** en van alle tot dusverre uitgevondene **MONDHULPMIDDELEN** naar de beste Fransche uitvinding, is alhier gelogeerd bij den heer KUIPERS, op Maandag den 19den dezer.

Door de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te Groningen, is heden uitgegeven:

DE NEDERLANDSCHE TAAL

EN

GRIMM'S DEUTSCHES WÖRTERBUCH;

AANTEEKENINGEN EN BEDENKINGEN

DOOR

Dr. H. J. NASSAU.

Prijs f 1,25.

De Uitgevers meenen dit werkje aan de beoefenaars onzer taal te moeten aanbevelen.

BIJDRAGEN

TOT DE KENNIS VAN DEN

TEGENWOORDIGEN STAAT

DER

Provincie Groningen.

Uitgegeven door de Commissie voor de statistieke beschrijving der Provincie Groningen.

Eerste stuk. Prijs f 1,25.

Dit eerste stuk van de bijdragen tot de kennis onzer provincie, dat op onbepaalde tijdstippen naar gelang van de daarvoor gereedkomende bouwstoffen door meerdere zal gevolgd worden, bevat: Voorrede; — Aardrijks- en geschiedkundige schets van den toestand der provincie Groningen, door Mr. H. O. FEITH en Dr. G. ACKER STRATINGH; — Bijdragen tot de kennis van de aardrijkskundige gesteldheid der provincie Groningen, door G. A. VENEMA; — Huishoudelijke toestand der arbeidende klassen in de provincie Groningen, door H. A. WIJNNE; — Bijdrage tot de kennis van de instellingen ter voorkoming van schade in de Provincie Groningen, door H. A. WIJNNE en G. J. WEIJLAND.

Op Donderdag den 15 Julij e.k., des avonds te 6 uur, zullen ten verzoeke van den heer GRATAMA te Assen, publiek worden verkocht:

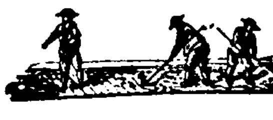

Eenige kampen op stam staande ***ROGGE*** bij het Kiewietsoord te Assen, te beginnen bij het einde der Gratama's wijk aldaar.

A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

De Notaris Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen, zal ten verzoeke van de Erven van wijlen K. W. VELDHUIS, op Vrijdag den 16 Julij 1858, 's avonds 7 uur, ten huize van R. VAN TRAPPEN, Logementhouder te Hoogeveen, publiek

bij palmslag verkoopen:

Eene **BEHUIZINGE** en **SCHUUR**, met daarbij gelegen **TUIN** en achter gelegen **GROENLAND**, staande en gelegen vooraan op de Noordkant van het Noordsche opgaande te Hoogeveen.

J. L. TONCKENS.

De Notaris Mr. S. J. OOSTING te Emmen, zal op Donderdag den 15 Julij 1858, des voormiddags te 10 uur, te beginnen in de nabijheid der woning van de Wed. SCHIRRING te Emmen, ten verzoeke van de heeren J. A. WILLINGE te Emmen en JAN ZEGERS HADDERS e Westenesch, publiek verkoopen;

Vijf en twintig mudden land ***WINTER- en ZOMER ROGGE***, staande op wortel op de Esch van Emmen en Westenesch.

Mr. S. J. OOSTING, Notaris.

BURGERLIJKE STAND.

MAKKINGA, 1—8 Julij. Geb. Cornelia, d. van L. D. de Klein en A. J. Bos te Appelscha, Pietertje, d. van E. F. van der Horst en W. W. Veldkamp te Oosterwolde; Pieter, z. van A. T. van der Woude en R. P. de Vries te Donkerbroek; Wessel, z. van L. W. Boelen en J. H. de Boer te Elsloo; Rinke, z. van S. R. Hoogeveen en W. S. Hof te Oosterwolde; Jacobje, d. van P. F. de Groot en A. G. Drenth te Nijeberkoop; Jan, z. van R. J. Belle en E. L. Kromkamp te Haulerwijk; Bartje, d. van F. M. Nieman en T. W. Nijmeijer te Haulerwijk; Sake, z. van J. H. Punter en F. S. Bosma te Oldeberkoop; Trijntje, d. van H. G. Nijenhuis en T. T. Smit te Oosterwolde; Martje, d. van H. S. Leertouwer en C. A. de Vries te Appelscha; Hans, z. van A. A. Veenstra en J. S. de Vries te Appelscha; Neeltje, d. van G. van Maanen en A. M. Gessel te Appelscha. — Overl. Willem Luchies Berghof, 51 j. te Donkerbroek; Hillebrand Tjibbes de Boer, 12 j. en 9 maanden te Elsloo; Johannes Hendriks Zijlstra, 13 maanden te Oosterwolde.

DALEN, 1—30 Junij. Geb. Helena Geertruida, d. van Hendrikus Jacobus Pot en Cornelia Antonia Cuipers; Jennegien, d. van Albert Grootonk en Hendrika Everharda Leijzer; Roelof, z. van Wolter Sassen en Zwaantje Engbers; Anna Helena, d. van Jan Harm Gozevoort en Anna Aleida Raasken; Jan Hendrik, z. van Geert Hendrik Rolfes en Maria Adelheid Schomakers; Henderikus, z. van Jan Kuipers en Geesje Lambers; Jan, z. van Willem Jansen en Zwaantje Boer; Berend Hendrik, z. van Albert Heidotting en Anna Margaretha Arends; Gerrit, z. van Albertus Scholten en Trijntje Scholte. — Overl. Jan Berend Grote, echtgenoot van Anna Maria Robkerst 68 j.; Barta Bierman, 4 j; Maria Adelheid Schomakers, echtgenoote van Geert Hendrik Rolfes, 28 j.; Frederik Wilhelm Vos echtgenoot van Lammigje Berends, 50 j. — Geh. Johannes Henricus Antonius Blaue en Maria Adelheid Wilmes; Hermannus Schluter en Aaltien Zeigers; Albert Annen en Geesje Nesjing.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 9 Julij. TARWE bij gerijven onveranderd; 130 ℔ oude bonte Poolsche f 350; 131 ℔ nieuwe dito f 347. — ROGGE. Ongedroogde bij partij iets lager, gedroogde bij gerijven onveranderd; 126 ℔ Pruissische f 210; 124 ℔ dito f 204; 118 ℔ Petersburger f 182. — HAVER f 1 a f 4 hooger; 90, 98, 106 ℔ Groninger Dikke f 5.30, 5.50, f 5.80. — BOEKWEIT vast; 121. 122 ℔ Holsteinsche f 253, f 256. — KOOLZAAD £ 1/2 hooger; op 9 vaten Olie in Sept. £ 88 1/2; Oct. £ 89. — LIJNZAAD traag; 112, 113 ℔ Poolsche f 360. — RAAPOLIE dadelijk lager afgegeven, op levering nagenoeg onveranderd; op 6 weken f 48 3/4; Vliegend f 47 1/2; 1o. Sept. f 48 1/2; Oct. f 48 3/4; Nov. 48 3/4, 49; Dec. f 49, 1/4, 49. — LIJNOLIE dadelijk flaauw, op levering traag in een doen; op 6 weken f 37 1/4; Vliegend f 36; 1o. September f 36 3/4, October f 37 1/4; November f 37 3/4; December f 38. — HENNEPOLIE op 6/w. f 40 1/4; Vliegend f 39. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 100 a f 105. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 12 1/2 a f 15.

SCHIEDAM, 8 Julij. MOUTWIJN f 16 1/2 per vat contant; begin beurs met goeden handel, later stil. — JENEVER 100 pct Amst. proef 20 a f 20 1/2 per vat contant bij partij.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1858.

	pCt.	9 Julij.	10 Julij.
Nederl. W.S.	2 1/2	64 3/16	64 3/16
——	3	76 13/16	76 7/8
——	4	98 5/16	98 5/16
Amort. Synd.	3 1/2		93 1/8
Handelm.	4 1/2	140 3/8	140 3/4
O. I. Leening	4	97 1/2	
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	4 1/2		
Ned. B.			
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl. Hope	5	106 1/8	106 1/4
Dito 1831/33	5		92
Cert. 1840	4	87 5/16	87 1/2
—— Stieglitz	4	87 3/8	87 1/2
—— Nieuwe	4		
—— 5e Serie	5	98 5/	
—— 1855 6eS.	5	101 15/16	101 15/16
—— van Ass.	6	67	67 1/4

	pCt.	9 Julij.	10 Julij.
Polen,			
Aand. fl 500	f	153 1/4	153 1/4
Obl.	4	81 1/4	81 3/8
Spanje, Obl.	1 1/2	27 5/16	27 3/8
Obligatien	3	43 15/16	43 15/16
Binnenl.	3	38 1/2	38 1/2
Amortisable		8 3/16	
Bewijz. Coup.			5
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
—— ——	4	61 5/16	
—— Metal.	5	75 3/8	75 3/8
— Rente A.	5	87	87 1/4
— Nation.	5	76 3/8	76 7/16
—— ——	2 1/2	38 13/16	38 7/8
Belgie, Cert.	2 1/2		
Rothschild	2 1/2	52 3/4	52 3/4
Portug., Obl.	3	46 1/2	46 5/8
Brazilien	5		
Weener aandeelen	4		

9 Julij. De markt was algemeen willig gestemd, vooral ten opzigte der Aandeelen Handel-Maatschappij en der Oostenrijksche fondsen.

10 Julij Vaste markt; weinig levendige handel.

---

trekkelijke stellingen en vormen der dampmassa's in beide halfronden waren, die evenzeer het aanwezen van winden, als de veranderlijke toestand van den nevel aantoonden. Meer sprekend was echter de getuigenis, die de meer bestendige vormen der wolk aflegden, welke men in volle duidelijkheid in de rigting van den equator der planeet zag. Dit gedeelte van Jupiter kon men niet lang beschouwen, zonder tot de overtuiging te geraken, dat men eenen windigen hemel voor het oog had. De geheele dampgordel scheen in beweging te zijn, terwijl van zijnen getakten rand stukken afgerukt en voortgedreven werden, waarvan eenige zich ronddraaiden, anderen zich in de lengte trokken en zich met hun voorste gedeelte even als eene voor den wind zeilende boot ophieven.

—

Verbazend is de toeneming van de behoefte der fabrieken in Europa met ruwe boomwol. Zoo werden gemiddeld verbruikt:

in de 5 jaren	1781—1785	—	10 800000 halve kilo's.
	1791—1795	—	27 400000 "
	1801—1805	—	56 600000 "
	1811—1815	—	79 680000 "
	1821—1825	—	152 200000 "
	1831—1835	—	313 510000 "
	1841—1845	—	585.300000 "
	1851—1855	—	711.500000 "
In het jaar	1856	—	913 800000 "

In de 80 laatste jaren is dus het verbruik der ruwe boomwol meer dan driehonderdvoudig gestegen en zelfs nog in de 50 jaren der loopende eeuw is het meer dan het 16voudige toegenomen. In de Britsche fabrieken bedraagt het verbruik tweederde van het geheele verbruik in Europa. Was het spinnen door machines niet ingevoerd en de handspinnerij nog in denzelfden toestand als voor het jaar 1767 in Europa (toen de eerste spinmachine werd uitgevonden) en zoo als zij nu nog in het grootste deel van zuidelijk en oostelijk Azie wordt gedreven, dan waren 91,380000 menschen noodig, om naar de methode van 1767 het quantum van het verbruik in Engeland in 1856 te bearbeiden, dus zooveel menschen als er te zamen in Frankrijk, Oostenrijk en Pruissen wonen. Thans zijn in de 2210 groote Britsche katoenfabrieken (spinnerijen en weverijen te zamen) 379219 arbeiders bezig, die meer of minder slechts opzigters over de werkzaamheid der machines zijn. Deze arbeiders maken met hunne huisgezinnen een aantal van ongeveer 2 millioen menschen uit, en dit leeft een veertiende deel der bevolking van het Britsche rijk onmiddellijk van de bearbeiding van het katoen.

GEDRUKT BIJ GRATAMA te ASSEN.

BIJBLAD No. 3, behoorende bij de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 13 Julij 1858.

UITVOERIG UITTREKSEL

UIT HET VERSLAG VAN GED. STATEN DER PROVINCIE DRENTHE AAN DE STATEN VAN DAT GEWEST, *uitgebragt in de Zomervergadering van* 1858.

Vervolg van no. 81.

b. *Staat van het onderwijs.*

„De staat van het onderwijs is op 55 scholen zeer goed, op 51 goed, op 24 matig en op 5 slecht te noemen.

„Hetgeen over de licht- en schaduwzijde van het onderwijs op de openbare scholen in het vorige verslag is gezegd, is alsnog van toepassing.

„In nadere bijzonderheden te treden, zoude, ditmaal, alleen tot niets afdoende herhalingen voeren.

„Alleen het volgende zij vermeld:

„Vier onderwijzers hebben dit jaar examen gedaan voor den eersten rang, en zich bij de Commissie doen kennen als menschen, in meer dan één schoolvak bij uitnemendheid bedreven. Dit getal is grooter, 't is ten minste gelijk aan dat van allen van dien rang, die de provincie in meer dan eene halve eeuw heeft opgeleverd. Deze examens zijn gedaan in een tijd, waarin 't eer te voorzien was, of reeds uitgemaakt, dat deze rang, waaraan nu al, onder de nog bestaande wet, geene wezenlijke voordeelen zijn verbonden, zelfs zijn bestaan zoude verliezen. Onder deze omstandigheden moeten bedoelde examens worden aangemerkt als stellige bewijzen van intellectueel leven onder de onderwijzers en van loffelijken naijver.

„In bedaarde overtuiging kan men van het grootste gedeelte van de Drentsche onderwijzers op nieuw eene loffelijke getuigenis afleggen.

„Met betrekking tot de Gemeentebesturen is te vermelden, dat, zoo al niet naar aanleiding, dan toch in den geest van ons voorgaand verslag, de gemeente Assen hare ziel- en doellooze zoogenaamde schoolexamens, twee op elk der drie scholen ieder jaar, voorloopig laat rusten. In andere opzigten, met het oog op de nieuwe wet, zijn er wenschen voor een naauwer verband ook tusschen de gemeenten, de provincie en 't rijk en de onderlinge regeling der schoolzaken. Een enkel geval levert hiervoor 't bewijs.

„Naar opgave van 't Gemeentebestuur, heeft de Schoolopziener van 't eerste district 't inkomen voor de school te Loon in de *Bijdragen* opgegeven te zijn f 135.— in 't jaar. Toevallig hoorde hij later: de vorige meester had f 180.— gehad. Aan eene onwillekeurige fout denkende, schreef genoemde Schoolopziener aanstonds aan h.h. Burgemeester en Wethouders, in bedenking gevende, den misslag, bij eene oproeping in de couranten, te herstellen. Het antwoord was, dat van de stad en van de school de meester niet meer genoot dan f 135.—; dat de andere f 45.— hem betaald werden, buiten de tusschenkomst der stad, door 't rijk en de provincie, tot weder opzeggen toe, en dat de gemeente er zich niet voor kon verbinden. Zonder op dit antwoord aanmerking te maken, is 't onmiskenbaar, dat hier verband tusschen de gemeente, de provincie en 't rijk ontbreekt, en dat dit ongunstig werken moet op de vervulling van de school van Loon.

„Een tweede punt: vroeger werd als eene wet aangenomen, dat iedere gemeente een exemplaar hield van de *Bijdragen voor 't schoolwezen.* Dit exemplaar ging bij de meesters rond, en ieder raakte bekend met de vacante plaatsen. Vele Gemeentebesturen houden thans de *Bijdragen* er niet meer op na: en de wettige oproeping, aldaar geplaatst, is voor een aantal onderwijzers zoo goed, als of ze nooit gedaan was. Ook met oproepingen in de couranten is men zuinig.

„'t Een en ander is voor 't onderwijs even nadeelig, als voor de belangen van de onderwijzers. Voorziening hierin door de Regering, op eene gelijkmatige wijze, is hoogst wenschelijk.

c. *Inkomen der onderwijzers.*

„Veranderingen in het inkomen der onderwijzers van eenig belang hebben in dit jaar niet plaats gehad.

„De Commissie vertrouwt, dat de Gemeentebesturen doordrongen zullen zijn van de noodzakelijkheid, om spoedig, ieder naar haar vermogen, de zoo heilzame bepalingen der nieuwe wet, omtrent het inkomen der onderwijzers, in toepassing te brengen,

d. *Ondersteuning-, pensioen- en weduwenfondsen.*

„Nadat de door de Regering voorgestelde weldadige bepalingen omtrent de pensioenen der onderwijzers tot wet waren verheven, heeft men het plan, om een pensioenfonds voor Drentsche onderwijzers op te rigten, geheel laten varen.

„Het volgende zij vermeld omtrent het fonds voor weduwen en weezen van onderwijzers in Drenthe.

„Voorheen werd het als verbindend beschouwd voor ieder onderwijzer, lid te zijn; de gemeenteontvangers kortten ieders bijdrage van zijn inkomen en stortten die in de kas van het fonds. Dit heeft opgehouden, als zijnde niet houdbaar in regten. De middelen, om het fonds in stand te houden, in verband met de nieuwe regeling van het schoolwezen, schijnen dan der Commissie deze:

1°. ieder onderwijzer, die beroepen wordt, er toe te verbinden;

„2°. het rijk en de provincie te verzoeken, geene toelage te verleenen, dan alleen aan hen, die zich als lid verbinden.

„Eene uitnoodiging van het Gouvernement en van de Provincie aan de Gemeenten, gevoegd bij het voorbeeld, zoude eene gelukkige uitkomst kunnen geven.

e. *Schoollocalen.*

„Uit de gedane opgaven blijkt, dat van de 135 schoolvertrekken 28 zeer goed, 69 goed, 18 matig en 20 slecht zijn te noemen.

„Van de 53 onderwijzerswoningen zijn 7 zeer goed, 38 goed, 7 matig en 1 slecht, terwijl bij 82 schoolvertrekken eene woning voor den onderwijzer ontbreekt.

„Nieuwe schoollocalen zijn dit jaar niet gebouwd.

„De vergrooting en verbetering van het schoollocaal te Uffelte, gemeente Havelte, reeds in ons vorig verslag vermeld, is dit jaar voltooid.

„De Schoolopziener in het vierde district berigt, dat, volgens belofte van het Bestuur van bovengenoemde gemeente, dit jaar de school te Wapserveen en in het volgende jaar die te Havelte verbeterd zoude worden, maar dat het tot dusverre bij die belofte is gebleven.

De voorgenomene herbouw van de school te Peize is niet ondernomen, omdat bij nader onderzoek, het tegenwoordig locaal daartoe ongeschikt is bevonden.

„Het schoollocaal te Bovensmilde, dat te klein was, is aanmerkelijk vergroot.

„Was in 't vorige verslag opgeteekend, dat het scheiden der schoolvertrekken in twee afdeelingen de goedkeuring van slechts een gedeelte der Commissie wegdroeg, thans kunnen wij berigten, dat in zeer vele scholen van het vierde district deze verandering wordt ingevoerd. De Schoolopziener in dat district vindt die veranderingen zeer doelmatig; daarentegen acht de Schoolopziener in het eerste district eene dergelijke vertimmering, in de school te Gieterveen aangebragt, een min aangenaam verschijnsel.

„De Commissie is eenparig van gevoelen, dat, zal de instelling aan het doel beantwoorden, het wenschelijk is te achten, dat het schoolopzigt niet van 't schoolwezen wordt geïsoleerd. Bij het verleenen van bijdragen door het rijk of de provincie voor 't bouwen van scholen, kan beider gezag en voorbeeld eene gunstige verandering hierin te weeg brengen.

II.

Bijzondere scholen der eerste klasse.

„Het getal dezer scholen is hetzelfde gebleven als in het vorige jaar: 7. Ze zijn in de volgende gemeenten gevestigd: 2 te Assen, 3 te Meppel, 1 te Westerbork (Nieuweroord) en 1 te Zweelo (Meppen).

„Het aantal leerlingen bedroeg op 15 Januarij 424, waaronder 224 jongens en 200 meisjes; op 15 Julij 329, waaronder 168 jongens en 161 meisjes.

„De dagscholen werden bezocht op 15 Januarij door 407 leerlingen, waaronder 217 jongens en 190 meisjes; op 15 Julij door 314 leerlingen, waaronder 165 jongens en 149 meisjes.

„De avondscholen werden bezocht op 15 Januarij door 17 leerlingen, waaronder 7 jongens en 10 meisjes; op 15 Julij door 3 jongens en 12 meisjes. Buiten deze waren er op 15 Januarij 58 avondscholieren (41 jongens en 17 meisjes); op 15 Julij 40 avondscholieren (32 jongens en 8 meisjes), die tevens de dagschool bezochten.

„Het onderwijzend personeel bestond uit 12 personen, als: 7 hoofdonderwijzers, waaronder 2 van den eersten, 2 van den tweeden, 2 van den derden en 1 van den 4en rang; 3 ondermeesters, waarvan 2 van den derden en 1 van den vierden rang, en 2 kweekelingen.

„De school van den onderwijzer *Kremer*, te Assen, neemt niet in bloei toe, ofschoon het onderwijs aan elke redelijke verwachting beantwoordt.

„Ook is als eene bijzondere school der eerste klasse, even als in vorige jaren, aangemerkt eene school te Assen, opgerigt door de Israeliten, hoofdzakelijk voor het godsdienstig onderwijs.

„In deze school werd slechts gedurende de eerste drie maanden van dit jaar school gehouden, daar de onderwijzer naar elders werd beroepen en in de vervulling nog niet werd voorzien.

„Van de drie te Meppel bestaande scholen is ééne opgerigt door het Departement Meppel der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, ééne diaconie-armenschool en ééne Israelitische.

„Het onderwijs op eerstgenoemde school, aan een zestigtal leerlingen door den hoofdonderwijzer *Hummel*, 2 hulponderwijzers en 2 kweekelingen gegeven, blijft uitstekend te noemen. Op de diaconie-armenschool en op de Israelitische wordt ook goed onderwijs gegeven.

„De schoollocalen te Meppel bevinden zich in voldoenden toestand, behalve het vertrek van de school in het diaconie-armenhuis, hetwelk eerstdaags zal verbeterd worden.

„De school te Nieuweroord, gemeente Westerbork, is opgerigt en wordt onderhouden door de Maatschappij der Westerborker- en Broekveenen.

„Het onderwijs wordt hier in den zomer aan 66, in den winter aan 30 kinderen gegeven en beantwoordt aan het doel.

„De school te Meppen, gemeente Zweelo, telde op 15 Januarij 59, op 15 Julij 23 leerlingen. Het onderwij, in aanmerking genomen de bekwaamheid van den onderwijzer, die slechts den vierden rang bezit en nog bij de ingezetenen moet rondeten, is vrij wel.

III.

Bijzondere scholen der tweede klasse.

„Het getal dezer scholen is dit jaar met 1 verminderd en bedraagt alzoo slechts 4. De opgehevene school is die van den onderwijzer *J. W. de Meijer*, te Meppel. Voor omstreeks twee jaren opgerigt, heeft ze opgehouden te bestaan, wegens gebrek aan leerlingen. De onderwijzer is naar elders vertrokken.

„Van de 4 scholen is te Coevorden 1, te Paterswolde, gemeente Eelde, 1, te Peize 1 en te Kloosveen, gemeente Smilde, 1 gevestigd.

„Even als in vorige jaren, bleef het aantal schoolgaande kinderen zeer gering. Op alle scholen gezamenlijk bedroeg het op 15 Januarij 62, waaronder 45 jongens en 17 meisjes; op 15 Julij 50, waaronder 32 jongens en 18 meisjes. De dagscholen werden bezocht op 15 Januarij door 40 leerlingen (26 jongens en 14 meisjes); op 15 Julij ook door 40 leerlingen (24 jongens en 16 meisjes). De avondscholen werden bezocht op 15 Januarij door 22 leerlingen (19 jongens en 3 meisjes; op 15 Julij door 10 leerlingen (8 jongens en 2 meisjes). Onder deze avondscholieren bevindt zich geen één, die tevens de dagschool bezoekt.

„Het onderwijzend personeel bestond alleen uit 4 hoofdonderwijzers, waarvan 3 van den tweeden en één van den derden rang.

„De school te Coevorden is tevens opgenomen onder de dag- en kostscholen; ze telde op 15 Jan. slechts 8 scholieren (5 jongens en 3 meisjes; op 15 Julij 6 leerlingen (4 jongens en 2 meisjes). Het onderwijs is er voldoende te noemen.

„Op de school te Paterswolde, gemeente Eelde, is, zoowel in den zomer als in den winter, aan 10 kinderen (7 jongens en 3 meisjes) door den onderwijzer, wiens bekwaamheid niet te miskennen is, goed onderwijs gegeven.

„Dit is ook het geval met het onderwijs op de Israelitische school te Kloosterveen, gemeente Smilde, alwaar gedurende dezen zomer, behalve godsdienstig, ook maatschappelijk onderwijs werd gegeven aan 24 kinderen (13 jongens en 11 meisjes).

„De school te Peize, alwaar het onderwijs, dat alleen des avonds werd gegeven, ook aan het doel beantwoord, werd bezocht op 15 Januarij door 22 leerlingen (14 jongens en 8 meisjes); op 15 Julij door 19 leerlingen (8 jongens en 2 meisjes).

„De gebouwen, door de onderwijzers in de scholen te Paterswolde en te Peize bewoond en die tevens tot schoolvertrekken dienen, behooren in eigendom aan die onderwijzers; deze hebben geen ander inkomen dan een weinigje schoolgeld.

IV.

Scholen van bijzonderen aard en strekking.

„Het getal bewaarscholen is dit jaar met éene verminderd en bedraagt alsnu maar 2, waarvan éene te Meppel en éene te Hoogeveen gevestigd is.

„De andere zoogenaamde burgerbewaarschool te Meppel is opgeheven, omdat, volgens opgave van het Gemeentebestuur, het getal kinderen, die in den

laatsten tijd van die school gebruik maakten, onvoldoende was, om de kosten te kunnen bestrijden.

„De nog te Meppel bestaande bewaarschool is opgerigt door de Hervormde diaconie; behalve armenkinderen, worden er echter ook anderen toegelaten.

„Het getel leerlingen bedraagt 119 (61 jongens en 58 meisjes).

„De bewaarschool te Hoogeveen werd bezocht door 74 leerlingen (41 jongens en 33 meisjes).

„Op beide bewaarscholen worden de kinderen doelmatig, al spelende ontwikkeld.

„Buiten deze bevinden zich te Meppel nog 3 kleinkinderen- of matressen-scholen, gezamenlijk bezocht door 18 jongens en 15 meisjes.

„Er zijn geene kotscholen, die niet tevens dag- en kostscholen zijn.

„Deze kost- en dagscholen bepalen zich tot 3: 2 voor meisjes, waarvan zich ééne te Assen en ééne te Meppel bevindt (ook onder de openbare scholen gesteld), en ééne voor jongens te Coevorden, zijnde eene bijzondere school der tweede klasse.

„Het onderwijs, dat op de beide jonge-jufvrouwenscholen gegeven wordt, is zeer goed; dat op de school te Coevorden mag voldoende genoemd worden.

„Er zijn 4 herhalingscholen: 1 te Assen, 1 te Coevorden, 1 te Dalen en 1 te Meppel; die te Beilen is opgeheven. Op allen gezamenlijk wordt aan 223 leerlingen (168 jongens en 55 meisjes) kosteloos onderwijs gegeven.

„Deze 4 scholen zijn dit jaar meer bezocht geworden dan in het vorige; toen toch bedroeg het gezamenlijk getal leerlingen op de vijf scholen 216.

„Behalve de ook in het vorige jaar opgegevene zondagschool te Meppel, die dit jaar door 124 leerlingen (77 jongens en 47 meisjes) bezocht werd, is er eene nieuwe zoodanige school opgerigt te Peize, welke aanvankelijk 12 leerlingen telde, waaronder 5 jongens en 7 meisjes.

„Van de 4 werkscholen zijn er 2 te Assen gevestigd: ééne reken- en teekenschool, opgerigt door 't Departement Assen der Maatschappij tot Nijverheid, met 30 jongensleerlingen; alsmede eene naai- en breischool voor kinderen van minvermogenden, met 2 onderwijzeressen en 31 meisjes-leerlingen. Van de twee andere dergelijke te Meppel bestaande scholen, telt de reken- en teekenschool 39 jongens-leerlingen en de naai- en breischool 41 meisjes-leerlingen.

„Alle vier scholen verkeeren in een bloeijenden toestand.

„De 13 volkszangscholen houden zich op dezelfde hoogte staande. Ze werden gezamenlijk bezocht door 459 leerlingen, waaronder 260 jongens en 199 meisjes.

„Afzonderlijke gymnastiescholen bestaan er niet. Het ware te wenschen, dat het aanvankelijk geopperde plan om te Assen, van wege het Departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, eene gymnastieschool op te rigten, verwezentlijkt werd.

„Van de te Meppel bestaande inrigting voor gymnastisch onderwijs, behoorende bij de diaconie-armenschool, werd dit jaar door 30 leerlingen, waaronder 14 jongens en 16 meisjes, gebruik gemaakt.

V.

Onderwijzersgezelschappen, vorming van onderwijzers en onderwijzeressen.

„De 8 onderwijzersgezelschappen telden gezamenlijk 160 leden.

„Ook nu kan de Commissie niet anders dan een gunstig getuigenis afleggen van de werkzaamheid en den loffelijken naijver der onderwijzers, als leden dier gezelschappen.

„Evenéens getuigen hiervoor de onderlinge oefeningen. De lessen, om de veertien dagen door den Schoolopziener van het eerste district en den onderwijzer *Dijkstra* gegeven, zijn gewoonlijk door 15, 20 onderwijzers bijgewoond; waaronder vele die zich een langen weg moesten getroosten. Bij eenigen hunner was het getrouw bijwonen dier bijeenkomsten eene berekening: ze meenden daardoor eene gunstige vooringenomenheid ten hunnen opzigte te doen ontstaan en een der examinatoren bij het rang-examen als 't ware vóóraf van buiten te leeren.

„Dit misbruik, deze onvruchtbare berekening nemen niet weg, dat de belangstelling van anderen opregt was en de vorderingen van eenigen onmiskenbaar; dat ook enkele onderwijzers, die al jaren op hun gehucht voortsuften, hier weder moed en leven hebben gewonnen, en zóó ook hun onderwijs met en door hen.

„Het vermelden van deze lessen in het vorige verslag, zoowel als van die te Coevorden, te Meppel, te Zuidlaren en elders, en de meerdere bekendheid, die het genoemde stuk heeft verkregen door de plaats, die er aan verleend is in het verslag der Gedeputeerde Staten van Drenthe, in hunne zomervergadering van 1857, hebben ten gevolge gehad, dat de Redactie van het tegenwoordige stuk nog met bijzonderheden van dezen aard is bekend, die een gunstig getuigenis afleggen van den ijver voor onderwijs en schoolwezen.

„Zoo berigtte — naar waarheid — de onderwijzer van Roden, *G. R. van Dalen*, dat hij al sedert tien, twaalf jaar les gaf aan jonge onderwijzers. Droegen de vragen en oplossingen, door hem ten proeve aan het voorzittend lid der Commissie van Onderwijs ingezonden, niet alle het merk van eene wijze keus en eene gelukkige bewerking, allen getuigden, volgens het gevoelen van dat lid, van lust en goeden wil. Zooveel mogelijk, heeft men die door eenige boekgeschenken en opmerkingen gezocht te versterken en te leiden. Zoo werd berigt uit de gemeenten Dalen en Coevorden, dat men op nieuw de lessen had geregeld, en de onderwijzers van Coevorden, Dalen en Sleen bij afwisseling les gaven in die vakken, waarin zij het meest waren bedreven."

B. Latijnsche Scholen en Gymnasien.

Omtrent de gymnasiën te Assen en te Meppel deelen wij mede den inhoud der verslagen, door Curatoren dier inrigtingen in het najaar van 1857 nopens den staat derzelve ingezonden; die verslagen luiden als volgt:

Ten aanzien van het gymnasium te Assen.

„In het personeel van Curatoren is geene verandering gekomen.

„Als Rector stond bij voortduring aan het hoofd der inrigting Dr. *M. J. Noordewier*. Het loffelijk getuigenis, dat Curatoren in vroegere verslagen ten zijnen aanzien aflegden, herhalen zij ook hier.

„Als leeraars zijn in 1857 werkzaam geweest:

„in de eerste afdeeling, nevens den Rector, zijn beide zoons *J. M. Noordewier*, Litt. Hum. et Phil. Theor. Cand., en *H. J. Nassau Noordewier*, als student in de letteren ingeschreven aan de Universiteit te Groningen;

„in de tweede afdeeling de heeren *M. G. de Jongh* en *W. O. Geelhoed*.

„Voor de wiskunde is geen afzonderlijk onderwijzer werkzaam geweest; in beide afdeelingen is de wiskunde door leeraars, in die afdeelingen werkzaam, nevens de andere vakken onderwezen.

„Geen der leeraren, buiten den Rector, is tot dusver legaal benoemd. Op de voorstellen, door Curatoren aan het Gemeentebestuur gedaan, aangaande het subsidiëren der inrigting van wege de gemeente, is in 1857 door dat Bestuur beslist. Dien ten gevolge zijn dezer dagen de aan 't gymnasium werkzame docenten tot leeraars aan den Raad aanbevolen.

„Curatoren hebben, volgens de bepalingen van het reglement, de school bezocht. Ook nu hebben die schoolbezoeken stof tot tevredenheid opgeleverd.

„Het openbaar examen is gehouden op 16 en 17 Julij van dit jaar. Dat examen heeft, vooral wat de eerste afdeeling betreft, Curatoren zeer voldaan. Op den 17 Julij had de openbare promotie plaats. Daarbij zijn, behalve de gewone bevordering tot hoogere schoolklassen, twee jongelingen uit quinta van de eerste afdeeling bevoegd verklaard tot het bijwonen der academische lessen.

„Het getal leerlingen was, bij het einde van den cursus, in de eerste afdeeling 24 en in de tweede 25.

„Curatoren vermelden nog met leedwezen het verlies, dat de inrigting, na het einde van den schoolcursus, heeft geleden door het vertrek naar elders van den verdienstelijken leeraar *J. M. Noordewier*; een onderwijzer, die Curatoren om zijn helder verstand, en vooral om de uitmuntende tact van onderwijzen, die hij bezat, zeer gaarne voor de inrigting behouden hadden gezien.

„De getuigenis van Curatoren kan, over 't geheel, ook nu weder in slotsom gunstig zijn. Die getuigenis wordt echter ook nu weder gegeven met het oog op de middelen, die ten dienste staan. Zij herhalen, wat zij aan het slot van hun vorig verslag zeiden: met die middelen is het doel, dat men zich met 't gymnasium voorstelt, niet te bereiken. Hadden zij zich toen gevleid, in dit verslag te kunnen mededeelen, dat 't geen daaraan ontbrak van wege de gemeente zou zijn aangevuld, — zij moeten nu betuigen, zich in die verwachting te hebben bedrogen.

„Bij de eindbeschikking op hunne voorstellen deswege, waarop hierboven reeds is gedoeld is, als gemeentelijk subsidie, slechts toegestaan eene som van 500,,, uit te keeren als jaarwedde, in de volgende onderdeelen:

„1o. voor een docent in de eerste afdeeling, nevens den Rector	f 150,,;
„2o. voor een eersten docent in de tweede afdeeling	- 150,,;
„3o. voor een tweeden docent in de tweede afdeeling	- 100,,;
„4o. voor een leeraar in de wiskunde	- 50,,;
„5o. voor een leeraar in de natuurkunde	- 50,,;
of wel voor beide deze laatsten in één leeraar vereenigd f 100.	
	f 500,,"

„Het onvoldoende dezer hulp van de gemeente aan eene gemeentelijke inrigting als deze, springt, vooral als men let op de bezoldiging, voor een leeraar in de wiskunde toegekend, zóó duidelijk in het oog, dat Curatoren zich van alle betoog meenen te kunnen onthouden."

Ten aanzien van het gymnasium te Meppel:

„Het personeel der docenten heeft, sedert het verslag van het vorige jaar, geene verandering ondergaan; zij allen kwijtten zich voortdurend met loffelijken ijver in het geven van het hun opgedragen onderwijs, waarin mede geene verandering is voorgevallen.

„Het getal der leerlingen was op 15 Januarij laatstleden 25, zijnde juist hetzelfde getal als in het vorige jaar.

„De voortdurende vermeerdering der boekerij met klassieke werken, ten dienste van het onderwijs, regelt zich naar de daarvoor jaarlijks toegestane fondsen."

C. Kunsten en Wetenschappen.

Teeken- en handwerkscholen.

De industrieschool te Assen, ten doel hebbende het vormen van bekwame ambachtslieden, onder het bestuur van 't aldaar gevestigde Departement van Nijverheid, beantwoordt steeds aan het doel. De heeren *Meijboom* en *Dijkstra* hebben met ijver het onderwijs aan deze inrigting gegeven en bestuurd, 't geen vooral in den heer *Meijboom*, bij diens reeds vergevorderde jaren, op hoogen prijs te stellen is. In den afgeloopen cursus maakten 13 jongelingen van het onderwijs gebruik. Dit getal was aanmerkelijk minder, dan in het jaar 1856, doch was het gevolg van den genomenen maatregel, om geene leerlingen, zonder voorafgaand examen, op de school toe te laten.

Ook in dit jaar werden van 's Konings wege twee prijsmedailles aan de meest verdienstelijke leerlingen in de afdeeling voor het hand- en bouwkundig teekenen en de toegepaste meet- en stelkunde uitgereikt.

Eene dergelijke school te Meppel, opgerigt en bestuurd door 't Departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen aldaar, ondervindt bij voortduring belangstelling. Op deze school zijn onderwezen.

in het rekenen	38	leerlingen;
in de natuurkunde	32	„
in het bouwkundig teekenen	42	„

Beide scholen genieten geldelijke ondersteuning uit de gemeentekassen.

Tentoonstellingen.

De ook in 1857 te Assen gehoudene tentoonstelling van teekeningen, platen en andere voorwerpen vervaardigd door de leerlingen van de opgemelde school, droeg de algemeene goedkeuring der bezoekers weg en leverde voldoende blijken van vlijt en gemaakte vorderingen.

Museum van oudheden.

't Museum van Oudheden is in goeden staat. Alles wat zich daarin bevindt, is behoorlijk gerangschikt. Tengevolge van de bemoeijingen der daarvoor bestaande Commissie, is ook in 1857 't getal der oudheden, munten enz. weder vermeerderd, grootendeels door aankoopen, naar gelang daartoe de gelegenheid bestond, gedaan, doch ook door geschenken.

De vereenigingen, waarme de Commissie zich vroeger in betrekking gesteld had, hebben ook nu weder de door haar uitgegevene boekwerken aan de Commissie ten geschenke gezonden. Ze zijn in de boekerij van 't Museum geplaatst.

Natuur- en Scheikundige Genootschappen.

Omtrent de te Assen en te Meppel bestaande Natuur- en Scheikundige Genootschappen valt over 1857 niets bijzonders te vermelden.

(Vervolg hierna.)

Gedrukt bij GRATAMA *te Assen.*